

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Giltig från: 2026-05-26

Innehållsansvar: Heidi Friberg, (heifr), Ledningsstrateg

Giltig till: 2028-05-26

Granskad av: Sahra Lindman, (sahla1), Chefsjuksköterska

Godkänd av: Stellan Ahlström, (steah), Sjukhusdirektör

Vårdplatser och vårdplatskoordinering inom somatisk vård

Förändringar sedan föregående version

Ändrade beteckningar av verksamhetsområden efter organisationsjusteringen.

Innehållsförteckning

Förändringar sedan föregående version	1
Innehållsförteckning	1
Bakgrund, syfte och mål	2
Förutsättningar	3
Avgränsningar	3
Arbetsbeskrivning	3
Sammanfattning	3
Sjukhusdirektörens ansvar	3
Biträdande sjukhusdirektörens ansvar	3
Jourhavande sjukhusdirektörs ansvar	3
Chefläkarens ansvar	4
Chefsjuksköterskans ansvar	4
Verksamhetschefens ansvar	4
Samordnande verksamhetschef	4
Enhetschefens ansvar	5
Bakjourens ansvar	5
Vårdplatskoordinatorernas uppgift och mandat	5
Medicinskt ansvar för utlokaliserade patienter	5

Definition vårdplatser	6
Fastställd vårdplats	6
Disponibel vårdplats	6
Överbeläggning.....	6
Utlokaliserad.....	6
Definition av områden	6
Medicin	6
Kirurgi.....	6
Barn och ungdomar.....	6
Förlossning/BB/neonatal/gynekologi	7
IVA Skövde/Lidköping	7
Genomförande	7
Vårdplatsantal	7
Vårdplatsmöte.....	7
Vårdplatskoordinering	7
Utlokalisering direkt från akutmottagningen.....	7
Överföring av patienter från Falköping och Lidköping till SkaS Skövde	7
Överföring av patienter från IVA till vårdavdelning.....	8
Vårdplatskoordinering - uppdelning efter vårduppdrag	8
Vårdplatsbrist.....	8
Överbeläggningar	9
Beredskapshöjning.....	9
Relaterad information	9

Bakgrund, syfte och mål

Riktlinjen beskriver förutsättningar, ansvar, verksamhetens vårduppdrag samt fastställda vårdplatser vid Skaraborgs Sjukhus – SkaS. För att få en struktur på arbetet vid vårdplatsbrist på Skaraborgs Sjukhus har denna rutin tagits fram. Målet är rätt patient på rätt avdelning utifrån patientsäkerhet och effektivt utnyttjande av vårdplatser. Möten för vårdplatskoordinering hålls endast undantagsvis utanför kontorstid och är särskilt viktiga inför långhelger.

Förutsättningar

ELVIS är datakällan till [Beläggningsrapporten](#). Enheterna är skyldiga att uppdatera ELVIS, om in- och utskrivningar sker, så snart det är möjligt.

Lokala rutiner för nyttjande av vårdplatser ska finnas. Vårdavdelningar har även egen inskrivning, akut och planerad, vid sidan om vårdplatskoordineringen via koordinatorsfunktionen.

Avgränsningar

Gäller för somatiska vårdavdelningar på Skaraborgs Sjukhus.

Arbetsbeskrivning

Sammanfattning

Riktlinje för utnyttjande av somatiska vårdplatser vid Skaraborgs Sjukhus inklusive förteckning över somatiska vårdplatser enligt vårduppdrag.

Sjukhusdirektörens ansvar

Att leda och styra sjukhuset efter det uppdrag som är beslutat av styrelsen. Sjukhusdirektören beslutar om antalet fastställda vårdplatser inom SkaS i samband med detaljbudgeten. Sjukhusdirektören har därefter delegation för SkaS interna budget och organisation bland annat beslut om tillfällig förändring av antalet vårdplatser. Säkra att ledning och styrning av vårdplatser fungerar fortlöpande inom sjukhuset. Förändringar ska anmälas till ELVIS-förvaltningen på avsedd blankett. Verksamheten ansvarar för anmälan som godkänts av biträdande sjukhusdirektör.

Biträdande sjukhusdirektörens ansvar

Biträdande sjukhusdirektör får, efter samråd med chefläkare, besluta om tillfälliga (max en månad) förändringar i antalet vårdplatser. Förändringar ska anmälas till ELVIS-förvaltningen på avsedd blankett. Verksamheten ansvarar för anmälan som godkänts av biträdande sjukhusdirektör.

Jourhavande sjukhusdirektörs ansvar

Jourhavande sjukhusdirektör (JSD) är i beredskap veckovis och finns tillgänglig digitalt 24/7. Tillkallas via TiB. Har sjukhusdirektörens mandat avseende beslut i akuta frågor som berör patientsäkerhet och/eller akut hotad arbetsmiljö. JSD kontaktas vid störningar i

byggnader och övrig infrastruktur som kan ha negativ inverkan på vårdplatsers upprätthållande eller funktion på sjukhuset.

Chefläkarens ansvar

Bistå sjukhusdirektören och biträdande sjukhusdirektör med kort- och långsiktig planering av vårdplatser inom sjukhuset. I den årliga planeringen ingår att ge förslag på dimensionering av vårdplatser utifrån årstidsvariation inklusive sommarperioden. Skulle patientsäkerheten vara hotad av vårdplatsskäl ska berörda verksamhetschefer och biträdande sjukhusdirektör kontaktas.

Chefsjuksköterskans ansvar

Bistå sjukhusdirektören, biträdande sjukhusdirektör och chefläkare med kort- och långsiktig planering av vårdplatser inom sjukhuset.

Verksamhetschefens ansvar

Ta beslut om resursfördelning inom verksamheten kopplat till patientsäkerhet och arbetsmiljö. Hålla sig fortlöpande informerad om vårdplatsläget på den egna verksamheten för att kunna vidta nödvändiga åtgärder om en överbeläggningssituation hotar.

Tillse att enheter inom verksamhetsområdet har rutin för att i realtid uppdatera ELVIS vid in- och utskrivningar dygnet runt.

Hålla tjänstgörande bakjour informerad om åtgärder som vidtas då denne övertar vissa av verksamhetschefens ansvar och befogenheter under jourtid.

Säkerställa rutiner för att kunna möta belastningstoppar med behov av ökade resurser.

Verksamhetschefer har sinsemellan ett långtgående samordningsansvar för optimalt vårdplatsnyttjande på SkaS. Verksamhetschef har mandat att akut tillfälligt förändra antalet disponibla vårdplatser. Samordning skall ske med övriga verksamhetschefer. Längre tids vårdplatsförändring beslutas av sjukhusdirektör.

Samordnande verksamhetschef

Samordnande verksamhetschef utses veckovis för de medicinska respektive de opererande specialiteterna. Uppgiften är att samordna SkaS resurser avseende vårdplatser. Samordningen sker vid behov även under helg. Samordnande rapporterar också vårdplatssituationen på ordinarie sjukhusledningsmöten. Samordnande verksamhetschef övertar ordinarie verksamhetschefs mandat vid akuta frågeställningar avseende

patientsäkerhet och arbetsmiljöfrågor. Avseende medicinska bedömningar kvarstår ansvaret hos den medicinska professionen.

Enhetschefens ansvar

Att bemanna de disponibla vårdplatserna på sin avdelning.

Verkställa rutin vid beläggningstoppar.

Bakjourens ansvar

Att hålla sig fortlöpande informerad om platsläget på det egna området för att dygnet runt kunna utföra nödvändiga åtgärder om en överbeläggningssituation hotar.

Vid utlokalisering och överföring av patienter mellan sjukhus, se s 7.

Jourtid tar bakjurstjänstgörande över vissa av verksamhetschefens ansvar och befogenheter vad gäller patientsäkerhet och vårdplatsnyttjande, se separat bakjournrutin.

Vårdplatskoordinatorernas uppgift och mandat

Särskild [rutin](#) finns för koordinatorerna. Målet är rätt patient på rätt avdelning utifrån patientsäkerhet och effektivt utnyttjande av vårdplatser. Vårdplatskoordinatorns ansvar är att förmedla ansvarig läkares medicinska beslut om inläggning och om rekommenderad vårdenhet samt att bistå med information om vårdplatssituationen.

Medicinskt ansvar för utlokaliserade patienter

Hemavdelningen ansvarar för läkarrond och kontakter däremellan, läkarordinationer, läkemedelslista och journaldiktering inkluderande aktuell medicinsk vårdplan. Rondning av utlokaliserad patient genomförs dagligen innan kl. 11.00 av läkare från hemavdelningen. Utlokaliserade patienter rondprioriteras och omhändertas före de patienter som inte vårdas externt av patientsäkerhets- och logistikskäl. Rutin för detta ska finnas på varje verksamhetsområde.

Mottagande avdelning står för omvårdnaden och genomför vården enligt den medicinska vårdplan som upprättats.

Definition vårdplatser

Fastställd vårdplats

Vårdplats i sluten vård beslutad av huvudman. Fastställd vårdplats är en administrativ benämning och används i t ex budget- och planeringssammanhang.

Disponibel vårdplats

Vårdplats i sluten vård med fysisk utformning, utrustning och bemanning som säkerställer patientsäkerhet och arbetsmiljö.

Överbeläggning

Händelse när en inskriven patient vårdas på vårdplats som inte uppfyller kraven på disponibel vårdplats. Nödlösningen korridorsplats är alltid att betrakta som en överbeläggning. Ingen förändring görs i ELVIS (disponibla vårdplatser)

Utlokaliserad

Inskreven patient som vårdas på annan vårdenhet än den som har specifik kompetens och medicinskt ansvar för patienten. Innebörden i begreppet ”medicinskt ansvar” måste tolkas utifrån vårdgivarens organisatoriska förutsättningar. En patient räknas inte som utlokaliserad när det är medicinskt eller omvårdnadsmässigt motiverat att vårda på annan vårdenhet, t ex kirurgisk vård på barnavdelning, isoleringsvård, vård på akutvårdsenhet, intensivvård eller när patient vårdas på avdelning med uppdrag som omfattar flera specialiteter.

Definition av områden

Medicin

Vårdavdelningar som organisatoriskt tillhör verksamhetsområdena VO7, VO8, finns vid sjukhusen Lidköping och Skövde.

Kirurgi

Vårdavdelningar som organisatoriskt tillhör VO1, VO2, och VO5 finns vid sjukhusen i Lidköping och Skövde.

Barn och ungdomar

Vårdavdelningar som tillhör VO1.

Förlossning/BB/neonatal/gynekologi

Vårdplatser som tillhör verksamhetsområde VO1 finns vid sjukhuset i Skövde, men ingår inte i denna riktlinje.

IVA Skövde/Lidköping

Tekniska vårdplatser som tillhör verksamhetsområde VO3 finns vid sjukhuset i Skövde, men ingår inte i denna riktlinje.

Genomförande

Vårdplatsantal

Beslut om fastställda vårdplatser tas årligen av sjukhusdirektör inför kommande verksamhetsår.

Vårdplatsmöte

Ett dagligt vårdplatsmöte sker alla vardagar efter behov där ansvariga funktioner samordnar och beslutar om fördelning av patienter till vårdplatser. Se vårdplatsmöten SkaS nedan.

Vårdplatskoordinering

Se uppdaterad rutin för [Vårdplatskoordinering SkaS Skövde](#)

Utlokalisering direkt från akutmottagningen

Utlokalisering till annan klinik skall undvikas. I första hand skall SkaS-patient inläggas på rätt klinik. Om vårdplats saknas där, skall annan mer färdigbehandlad patient flyttas och ge plats. Om det då blir aktuellt att utlokalisera utanför området, dvs utanför M, K eller Psyk är detta ett bakjournbeslut. Vårdplatskoordinatören skall dokumentera utlokaliserade patienter med personnummer och namn för att presenteras för bakjouren var morgon. Vid utlokalisering av patient direkt från akutmottagningen till annan klinik ska vårdplan medfölja och patientens ”hemavdelning” motsvara patientens preliminära diagnos. Mottagande vårdavdelning ska förvissa sig om vilken hemavdelning som har vårdupdraget för patienten. Utlokalisering ska ske undantagsvis då det medför ökad risk för vårdskador.

Överföring av patienter från Falköping och Lidköping till SkaS Skövde

Om situation uppstår p g a ökat vårdbehov eller försämring av patient kan överföring ske från annan sjukhusort till SkaS Skövde. Vid dessa

tillfällen ska kontakt tas med ansvarig bakjour vid berörd specialitet. Vårdplats ska bestämmas på förhand och patienten läggs in direkt på avtalad vårdavdelning där förnyad läkarbedömning, upprättande av erforderliga anteckningar, ordinationer etc. ska ske.

Överföring av patienter från IVA till vårdavdelning

Alla IVA-patienter ska ha en hemavdelning. Med det följer att hemavdelningens då tjänstgörande överläkare/specialistläkare dagligen ska ronda patienten på IVA. Jourtid och helger har bakjour för hemavdelningens verksamhet ansvaret.

Vid byte av hemavdelning under vårdtiden på IVA ska detta göras i samråd med ansvarig IVA-läkare. Sjuksköterska på IVA informerar respektive avdelning som i sin tur ombesörjer registrering/överflyttning i ELVIS.

Inför flytt av patient till vårdavdelning ska IVA varsko hemavdelningen med så god framförhållning som möjligt. Det åligger mottagande avdelning att tillskapa vårdplats. Vid vårdplatsbrist involveras SkaS vårdplatskoordinatorer.

Direktinskrivning på vårdavdelning

För patienter med vissa sjukdomstillstånd och s k öppna returerna sker direktinskrivning på specifika vårdavdelningar utan att vårdplatskoordinator är involverad.

Vårdplatskoordinering - uppdelning efter vårduppdrag

Vårdplatsförteckningens uppdelning efter vårduppdrag ska ses som en vägledning för att på bästa sätt kunna vägleda koordinator/bakjour/primärjour för att se var patienter lämpligast vårdas. Flera patienter som kommer in har inga specifika diagnoser utan kan i bästa fall bedömas vara tillhörande det kirurgiska eller medicinska området. Vid fall då det råder oklarhet måste ALLTID patientens bästa gälla, d v s att ALLA måste ta ansvar och se till att patienten läggs in utan dröjsmål med arbetsdiagnos och att ordinarie läkare på avdelningen lägger upp en vårdplan i samråd med berörda specialiteter. OBS! Patienter på SkaS får ALDRIG hamna ”mellan stolarna” och uppleva att ingen tar ansvar fullt ut för patientens vård. Se uppdaterad rutin för [Vårdplatskoordinering SkaS Skövde](#)

Vårdplatsbrist

Det kan uppstå vårdplatsbrist p g a högt inflöde, låg patientomsättning, oplanerade stängningar m m.

Beroende på vad orsaken till vårdplatsbristen är och hur länge den förväntas pågå används två olika hanteringar.

[Handlingsplan vid vårdplatsbrist](#)

Överbeläggningar

Avdelning kan överbeläggas med det antal patienter som verksamhetschef beslutar med hänsyn till lokaler, arbetsmiljö, säkerhet och brandskydd. Vid prognosticerad överbeläggning beslutar samordnande verksamhetschef vilket steg som behöver tas enligt fördefinierad trappa. Respektive bakjour kan under jourtid fatta beslut om överbeläggningar. Vid behov av samordning mellan verksamheter har bakjour medicin och kirurgi beslutsmandat.

Beredskapshöjning

När tillgängliga överbeläggningmöjligheter är uttömda övervägs beredskapshöjning. Samordnande verksamhetschef alternativt bakjour kontaktar L-TiB. Se handlingsplan vid vårdplatsbrist.

Relaterad information

[Vårdplatskoordinering SkaS Skövde](#)

[Bakjour - arbetsuppgifter och ansvar](#)

[Utlokaliserad patient - ansvarsfördelning](#)

[Utlokaliserad patient - ansvarsfördelning](#)

[Vårdplatser och vårdplatskoordinering - avdelningsuppdrag SkaS Skövde](#)

[Överflyttning av patient mellan sjukhus](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Heidi Friberg, (heifr), Ledningsstrateg

Granskad av: Sahra Lindman, (sahla1), Chefsjuksköterska

Godkänd av: Stellan Ahlström, (steah), Sjukhusdirektör

Dokument-ID: SKAS9730-1455443510-135

Version: 17.0

Giltig från: 2026-05-26

Giltig till: 2028-05-26